

Uvod

Slobodno se izražavajući o javnim stvarima, odnosno o svemu onome o čemu javnost ima opravdani interes da zna, novinari i drugi zaposleni u medijima (urednici, snimatelji, fotoreporteri, montažeri, producenti i drugi, dalje: novinari), poštuju demokratsko ustavno uređenje i zakone. U svom radu novinari bi trebalo da se rukovode načelima i pravilima novinarske struke. Ako se zapitamo zašto postoje novinari, očigledan je odgovor da novinari pružaju jednu bitnu uslugu - izveštavaju o vestima. U mnogim oblastima svog života donosimo odluke na osnovu informacija za koje nemamo sredstva ni znanja da ih sami prikupimo, već u tome svakodnevno zavisimo od novinara.

Novinari prikupljaju podatke i izveštavaju o vestima da bi smo ih mi dalje koristili, te je veoma važna čistoća same informacije i način na koji se do nje došlo. Novinarstvo koje nije etičko zapravo se i ne može nazvati novinarstvom. Novinarstvo mora da služi isključivo svojoj publici i čitateljima i zbog njih da postoji. Novinarstvom se nikako ne mogu nazvati tekstovi napisani s različitim ciljevima, kao što su politički, komercijalni i slični ciljevi.

Sloboda štampe i cenzura

Novinari u Srbiji, čini se, imaju razlog da budu sumnjičavi kada je reč o etici u medijima i novinarstvu. Čak i kad se precizira da se pod etikom podrazumeva skup normi, načela ili pravila ovog zanata koje propisuju sami novinari i njihove organizacije, taj pojam će ih ipak najpre asociirati na poziv na cenzuru. Protiv cenzure, a o slobodi štampe pisao je i Svetozar Marković: „Pod slobodnom štampom mi razumemo: da se smeju javno kritikovati sve ustanove i svi zakoni zemaljski, da se smeju slobodno iznositi svaka naučna načela i na osnovu njih izlagati narodu sve moguće popravke (reforme) i preobražaje o njegovom stanju i življenju, a isto tako da se smeju javno kritikovati svačija dela koja se tiču narodnog života, pa bila to dela privatnog lica ili članova vlade i uprave zemaljske.” Nepostojanje klasične cenzure u savremenim demokratiskim državama i njena teorijska i političko – pravna diskvalifikacija ne znači da je cenzura definitivno postala prevaziđena kategorija. Engleski politikolog Kin smatra da se indirektna cenzura ostvaruje kroz: „naoružanu tajnost, laganje, državno oglašavanje i korporativizam” Kin hoće da kaže da su novinari ipak ljudi od „krvi i mesa” sa slabostima, a da tu činjenicu koriste razne službe u okviru policije i vojske, retko državnih organa.

U Kodeksu, pod poglavljem o nezavisnoj uređivačkoj politici piše sledeće: „Mediji bi trebalo jedinstveno da pruže otpor pritisku vlade, političkih partija i drugih interesnih grupa, kao i komercijalnom pritisku.” Govorenje istine, nezavisnost i drugi ideali novinarskog zanata u opasnosti su da dođu u sukob sa pritiscima realnog života. Objavljivanje vesti u većini slučajeva je i biznis. „Pružanje vesti čitaocima i gledaocima zahteva novac, ali nekim ljudima i donosi ogroman novac.” Ne postoji nijedna suštinska ekonomska razlika između preduzeća u medijskoj delatnosti i preduzeća u bilo kojoj drugoj privrednoj delatnosti - jedina razlika je u proizvodu. Zbog ove činjenice novinari su često u ličnoj moralnoj dilemi koja ih ponekad navede da pogreše i prekrše neko od načela te tako snose zakonsku odgovornost za svoja dela odnosno izrečeno ili napisano. Kada je reč o kaznenoj odgovornosti za javnu reč, obično se misli na krivična dela uvrede i klevete, pošto su to tipična krivična dela protiv časti i ugleda. Uvreda je specifično krivično delo utoliko što njen pojam nije uređen na precizan način samim zakonom. Uopšteno govoreći, uvredljiva izjava je ona kojom se drugo lice ponižava ili omalovažava. Kleveta je iznošenje ili pronošenje nečeg što je neistinito, a može da škodi časti i ugledu onoga na koga se odnosi. Zahtev da tvrdnja bude neistinita osnovna je razlika između uvrede i klevete. Odgovornost za ova dva krivična dela regulisana je Krivičnim zakonom i Zakonom o javnom informisanju.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com